

ETTEVÕTTE ARENGUPROGRAMMI TOETUS TAOTLUSTE VALIKUMETOODIKA

1. Taotluse hindamise kord

- 1.1. Ettevõtte arenguprogrammi toetusmeetme raames esitatud ja vastavaks tunnistatud taotlusi hinnatakse määruuses toodud ning käesolevas valikumetoodikas kirjeldatud valikukriteeriumide alusel. Taotlust hindab rakendusüksuse töötaja, vormistades ettepaneku hindamiskomisjonile. Projektide lõplik hindamine toimub valikukomisjonis. Hindamisse on õigus kaasata täiendavaid eksperte.
- 1.2. Taotlusi hinnatakse kõigi käesoleva valikumetoodika punktis 2 loetletud valikukriteeriumide ja nende alakriteeriumide lõikes hindeskaalade alusel.
- 1.3. Taotlusi hinnatakse skaalal 0–4. Hindamisel valitakse hinne, mille kirjelduses enamik aspekte vastab projektis esinevatele asjaoludele. Hinne 3 valitakse juhul kui projektis kirjeldatud asjaolud sobituvad sisult hinde 4 kirjelduses toodud aspektide ja hinde 2 kirjelduses toodud aspektide vahele. Hinne 1 valitakse juhul kui projektis kirjeldatud asjaolud sobituvad sisult hinde 2 kirjelduses toodud aspektide ja hinde 0 kirjelduses toodud aspektide vahele.
- 1.4. Taotluse hindamisel antud koondhinne moodustub valikukriteeriumide ja alakriteeriumide hinnete kaalutud keskmisest. Taotluse koondhinne ja valikukriteeriumite hinded arvutatakse täpsusega kaks (2) kohta peale koma.
- 1.5. Valikukomisjoni ettepanekul võib komisjoni koosolekule oma projekti tutvustamiseks kutsuda ka taotleja esindaja.
- 1.6. Rahuldamisele kuuluvad nõuetele vastavaks tunnistatud taotlused, mis käesoleva valikumetoodika punktis 2 toodud valikukriteeriumide alusel on saanud koondhindeks vähemalt 2,50 ja valikukriteeriumites vähemalt 2,00 ning mis ei ületa meetme rahastamise eelarvet.
- 1.7. Taotlus ei kuulu rahuldamisele juhul, kui selle hindamisel antud koondhinne jääb alla 2,50 või kui vähemalt üks käesoleva valikumetoodika punktis 2 loetletud valikukriteeriumidest hinnatakse hindega alla 2,00.

2. Taotluse valikukriteeriumid, osakaalud ja hinnete kirjeldused

1	Projekti kooskõla valdkondlike arengukavadega, mõju rakenduskava erieesmärgi, meetme ja arenguplaani eesmärkide saavutamisele. Hinnatakse arenguplaani alusel ettevõtja tegevustes ja ärimudelil tehtavate muudatuste ulatust ja keerukust, arenguplaani eeldatavat mõju ettevõtte tulevastele majandustulemustele, arenguplaani panust nutika spetsialiseerumise fookusvaldkondade eesmärkide täitmisesesse, kas ja kuidas on projekt suunatud rakenduskava meetme eesmärkide ja näitajate täitmisele.	35%
1.1	Ettevõtte uue ja senisest kõrgemat lisandväärtust loova ning keskkonna- ja kliimaeesmärke arvestava ärimudeli rakendamine.	40%
4	Arenguplaani elluviimise tulemusena muutub ettevõtte ärimudel oluliselt. Ettevõtte võtab kasutusse uue ja senisest oluliselt kõrgemat lisandväärtust loova ärimudeli. Ettevõtte liigub väärtusahelas oluliselt kõrgemale. Ettevõtte ärimudeli muutus arvestab keskkonnaeesmärkidega, vähendades toodete ja teenuste keskkonnamõju.	
3	Vahepealne hinnang	
2	Arenguplaani elluviimise tulemusena ettevõtte ärimudel muutub. Ettevõtte liigub väärtusahelas kõrgemale, kuid saavutatud muudatused ei erine arengutest/muudatustest sektoris. Ettevõtte ärimudel arvestab keskkonnaeesmärkidega ning tooted ja teenused ei põhjusta täiendavat keskkonnamõju.	
1	Vahepealne hinnang	
0	Ettevõtte ärimudel ei muutu. Ettevõtte olemasolev ärimudel ei arvesta keskkonnaeesmärkidega.	
1.2	Ettevõtte uue ja senisest kõrgema lisandväärtusega toote, teenuse või tehnoloogia väljaarendamine ja turule viimine.	30%
4	Arenguplaani elluviimisel toimub äriliselt põhjendatud innovatsioon ja erinev tehnoloogiline lähenemine uue turu jaoks (turu uudsus kõrge, tehnoloogia uudsus kõrge, turu-uuringute, -analüüside, kliendi vajaduste ja ootuste tundmisele toetuv jms tõestatava info alusel äriplaneerimine tasuvus kõrge). Ettevõttes arendatakse arenguplaani elluviimise tulemusena uusi või oluliselt täiustatud ja senisest kõrgema lisandväärtusega tooteid, teenuseid, tehnoloogiaid ning viiakse need läbimõeldud ja detailselt ettevalmistatud turundustegevustega turule. Projekti tulemusena suureneb ettevõttes tootearendusega seotud arendustöötajate, inseneride ja muude inseneritehniliste töötajate või disainerite arv.	
3	Vahepealne hinnang.	
2	Arenguplaani elluviimisel toimub täiendav äriliselt põhjendatud innovatsioon (turu uudsus keskpärane, tehnoloogia uudsus keskpärane, turu-uuringute, -analüüside, kliendi vajaduste ja ootuste tundmisele toetuv jms tõestatava info alusel äriplaneerimine tasuvus keskpärane). Ettevõtte arendab enda jaoks uut toodet, teenust, tehnoloogiat või on arendustöö suunatud toote või teenuse efektiivsuse kasvule, mis põhineb tehnoloogilise kontseptsiooni parendamisel, uue funktsionaalsuse lisamisel, toote omahinna langetamisel, vms. Ettevõttes tegeletakse uute toodete arendamisega ning lansseerimisega, kuid toodete turundustegevused võiks olla põhjalikumalt läbi mõeldud. Arendustegevusega seotud töötajate arv ettevõttes jääb projekti tasemele.	
1	Vahepealne hinnang.	
0	Projekti arendustöö tase on sarnane või madalam võrreldes taotleja tavapärase arendustöö tasemega. Arendatav toode, teenus või tehnoloogia ei ole ettevõtte jaoks uudne. Arendustegevuse käigus ei parandata ega täiendata olemasolevat toodet või teenust, ei parandata olemasoleva toote, teenuse või tehnoloogia ülesehitust, ei täiendata funktsionaalsust ega langetata omahinda. Ettevõttes ei looda eeldusi uute toodete arendamiseks ja lansseerimiseks. Ettevõttes ei ole arendustegevusega tegelevaid inimesi ning neid ei plaanita ka kaasata.	
1.3	Ettevõtte senisest kõrgema lisandväärtusega toote või teenusega seotud protsesside (personaliarendus-, müügi- ja turundus-, tootmis- ja teenindusprotsesside) arendus ning digitaliseerimine.	30%
4	Ettevõttes arendatakse ja rakendatakse juhtimisprotsesse terviklikult. Tegevuste efektiivsemaks muutmiseks ja digitaliseerimiseks võetakse kasutusele uudsed protsessid, meetodid ja/või tarkvarad, mille tulemusena omandatakse uusi teadmisi ja oskusi.	
3	Vahepealne hinnang	
2	Ettevõttes arendatakse ja rakendatakse juhtimisprotsesse osaliselt. Uudsed protsessid, meetodid ja/või tarkvarad võetakse kasutusele osade valdkondade efektiivsemaks muutmiseks ja digitaliseerimiseks. Uued teadmised ja oskused omandatakse arendatavate tegevuste raames.	
1	Vahepealne hinnang	

0	Ettevõttes ei planeerita protsessiarendustegevusi. Ettevõttes tehakse väiksemaid muudatusi või täiustusi juba kasutusel olevates protsessides või rakendatakse juba kasutusel olevate protsessidega sarnaseid protsesse. Projekti tulemusena ei toimu täiendavat digitaliseerimist. Uute teadmiste omandamist saab pidada väheseks.
---	---

2	Projekti põhjendus Hinnatakse projekti kooskõla arenguplaani etapiga ja panust selle elluviimisesse, projektis elluviidavate üksiktegevuste põhjendatust ja kooskõla, projekti tegevuste ja eesmärkide kindlaks määratust ja selgust.	20%
4	Projekti eesmärgid on ambitsioonikad ja kooskõlas arenguplaaniga. Taotleja võimekust ning projekti ettevalmistuse kvaliteeti arvesse võttes on eesmärkide saavutamine projekti lõpuks tõenäoline. Taotluses esitatud eeldused ning nendel põhinevad prognoosid, sh rahavoogude prognoosid, on realistlikud. Sihtturgude ja otseste konkurentide osas on tehtud põhjalik konkurentsianalüüs. Taotluses toodud info põhjal saab veenduda, et taotleja on projekti eeskujulikult ette valmistanud, hästi kursis sihtturul valitseva konkurentsiolekuga ja hindab adekvaatselt ettevõtte rahvusvahelist konkurentsivõimet (enda poolt pakutavate toodete või teenuste konkurentsivõimet, konkurentide tegevust, tarbijate eelistusi, hinnatasemeid, turustusvõimalusi, jne). Taotleja on arenguplaani väljatöötamise raames teinud samme sihtturu kaardistamiseks ning ettevõtte konkurentsivõime välja selgitamiseks (sh eelnevad turu-uuringud, eeluuringud, sihtturu nõustamisteenuse kasutamine). Kavandatav projekt on kooskõlas arenguprogrammi pikaajalise strateegiaga ning aitab selgelt kaasa selles defineeritud eesmärkide saavutamisele. Projekti tegevuskava on kooskõlas arenguplaaniga ning on arusaadav, millised on projekti tegevuste eeldused ja millised arenguplaani tegevused. Projekti tegevuskavas on kõik tegevused asjakohased ning optimaalsed, tähtajad on määratud ning tegevuskava tähtaegne elluviimine on tõenäoline. Projektijärgsed tegevused on läbi mõeldud ja aitavad kaasa ettevõtte pikaajalise arengu jätkumisele.	
3	Vahepealne hinnang	
2	Projekti eesmärgid on mõõdukalt ambitsioonikad ja on osaliselt kooskõlas arenguplaaniga. Eesmärkide saavutamine projekti lõpuks on tõenäoline. Konkurentsianalüüs sihtturgude ja otseste konkurentide osas on tehtud, kuid selles võib esineda mõningaid puudusi. Taotluses toodud info põhjal ei saa kindlalt veenduda, et kõik oma toodete või teenuste konkurentsivõimega kaasnevad aspektid on sihtturgude lõikes läbi analüüsitud ning et arvestatud on kõigi oluliste asjaoludega. Arenguprogrammi strateegia on määratud, kuid projekti panus strateegias defineeritud eesmärkide saavutamisele on pigem keskpärane. Projekti tegevuskava on kooskõlas arenguplaaniga ning arusaadav, millised on projekti tegevuste eeldused ja millised arenguplaani tegevused. Projekti tegevuskava sisaldab asjakohaseid tegevusi, kuid need võivad osutada prognoositud tulemuste saavutamisel ebapiisavaks või puuduvad projekti seisukohast mõned vajalikud tegevused. Projektijärgsed tegevused on läbi mõeldud.	
1	Vahepealne hinnang	
0	Projekti eesmärgid on vähe ambitsioonikad ning ei ole kooskõlas arenguplaani eesmärkidega. Võttes arvesse taotleja võimekust ning projekti ettevalmistuse kvaliteeti, ei ole eesmärkide saavutamine projekti lõpuks tõenäoline. Taotluses esitatud põhinevad prognoosid, sh rahavoogude prognoosid, on ebarealistlikud. Konkurentsianalüüsi sihtturgude ja otseste konkurentide osas ei ole tehtud. Taotleja ei oma selget ülevaadet sihtturgudest ning ettevõtte konkurentsivõimega kaasnevaid olulisi asjaolusid ei ole hinnatud. Risk, et projekti elluviimine satub ebapiisava ettevalmistustöö ning analüüsides nõrkuse tõttu ohtu, on kõrge. Projekti tegevuskava ei ole kooskõlas arenguplaaniga ning ei ole arusaadav, millised on projekti tegevuste eeldused ja millised arenguplaani tegevused. Tegevuste elluviimise tõenäosus ettenähtud mahus, ajas ja kvaliteedis on väike. Projekti jätkutegevused ei ole kirjeldatud või ei oma need positiivset mõju ettevõtte edasisele arengule.	

3	Projekti kuluefektiivsus Hinnatakse, kas ettenähtud tegevused ja lahendused on piisavalt kuluefektiivsed planeeritud väljundite ja tulemuste saavutamiseks ning kas planeeritud eelarve on realistlik.	15%
4	Projekti kulud on planeeritud tulemuste saavutamiseks optimaalsed ja kuluefektiivsed ning projekti elluviimise seisukohast põhjendatud. Planeeritud eelarve on realistlik, kulud on põhjendatud ning on selge, milliste arvutuste ja hinnangute alusel on eelarve kokku pandud.	
3	Vahepealne hinnang	
2	Taotluses toodud projekti eelarve on selge, kuid tegevusteks planeeritud kulud ei ole nende elluviimiseks optimaalsed või täies mahus avatud. Enamus taotluse eelarves toodud kulud on põhjendatud ja toetuse kasutamine on efektiivne.	
1	Vahepealne hinnang	
0	Projekti eelarve ei ole läbipaistev ja toetatavateks tegevusteks planeeritud kulud ei ole projekti elluviimise seisukohast põhjendatud. Mitmed eelarves planeeritud kulud ei ole optimaalsed ning toetuse kasutamine pole kuluefektiivne ega mõistlik.	

4	Taotleja suutlikkus projekti ellu viia Hinnatakse, kas taotleja on jätkusuutlik ja kas tal on vajalikud teadmised, oskused, kogemus ning õiguslikud, organisatsioonilised ja tehnika- ning tehnoloogiaalased eeldused projekt kavandatud viisil ellu viia, samuti hinnatakse taotleja võimekust kaasata projekti elluviimisesse rainvestorite investeeringuid.	20%
4.1	Juhtkonna ja meeskonna võimekus ning kogemused Hinnatakse ressursside olemasolu ja asjakohasust personali, tehnoloogia, tootmis- ja äriprotsesside ning infrastruktuuri osas.	60%
4	Arenguplaani elluviimiseks on komplekteeritud kompetentne meeskond ning tegevuste eest vastutajad on määratletud. Meeskond on piisav projektis ettenähtud tegevuste teostamiseks. Ettevõtte juhtkonnal on visioon ettevõtte tulevikust, kõrge valdkondlik ja ekspordialane kompetents ning kogemused. Ettevõtte omanikud toetavad strateegia elluviimist. Taotleja personal, tehnoloogia, tootmis- ja äriprotsessid ning infrastruktuur on heal tasemel ning tagavad toote müügi või teenuse pakkumise vajalikus mahus (sh tootmismahud) ja kvaliteedis ning kinnipidamise tarnetähtaegadest. Arvestades ettevõtte ressursse, strateegiat ning arenguplaani tegevuskava, on püstitatud müügikäibe ja lisandväärtuse kasvu eesmärkide saavutamine realistlik.	
3	Vahepealne hinnang	
2	Arenguplaani elluviimiseks komplekteeritud meeskond on planeeritud tegevuste teostamiseks piisav. Ettevõtte juhtkonnal on visioon ettevõtte tulevikust, kuid valdkondlik ja ekspordialane kompetents ning kogemused on keskmisel tasemel. Arenguplaani elluviimise võimekus ei ole täies ulatuses tõendatud. Ettevõtte omanike tahe strateegia elluviimise osas on ebaselge. Taotleja personal, tehnoloogia, tootmis- ja äriprotsessid ning infrastruktuur on tasemel, mis tagab toote müügi või teenuse pakkumise vajalikus mahus (sh tootmismahud) ja kvaliteedis ning kinnipidamise tarnetähtaegadest. Arvestades ettevõtte ressursse, strateegiat ning arenguplaani tegevuskava, on püstitatud müügikäibe ja lisandväärtuse kasvu eesmärkide saavutamine pigem tõenäoline.	
1	Vahepealne hinnang	
0	Meeskond arenguplaani ja projekti elluviimiseks on puudulikult komplekteeritud ja/või on meeskonna arenguplaani elluviimiseks vajalikud teadmised ning oskused ebapiisavad. Ettevõtte juhtkonna valdkondlik ja ekspordialane kompetents on vähene või puudub. Ettevõtte omanikud ei toeta strateegia elluviimist või on nende seotus ettevõttega arenguplaani elluviimise perspektiivis küsitav. Taotleja personal, tehnoloogia, tootmis- ja äriprotsessid ning infrastruktuur on ebapiisaval tasemel ega suuda tagada eesmärkide saavutamist vajalikus mahus ja kvaliteedis ning kinnipidamist tarnetähtaegadest. Olemasolev toote müügi või teenuse pakkumise võimekus ei suuda tagada arenguplaani prognoosides ette nähtud mahtusid (sh tootmismahud). Arvestades ettevõtte ressursse, strateegiat ning arenguplaani tegevuskava, ei ole püstitatud müügikäibe ja lisandväärtuse kasvu eesmärkide saavutamine tõenäoline.	
4.2	Finantsvõimekus Hinnatakse taotleja üldist finantsseisundit ja finantsressursside olemasolu.	40%
4	Taotleja finantsnäitajatele ning prognoosidele tuginedes on ettevõtte finantsvõimekus strateegia elluviimiseks hea. Jooksvate kohustuste katmine ei ohusta projekti ning ettevõtte strateegia elluviimist. Omafinantseeringuks vajalikud vahendid on tagatud nii projekti kui ka arenguplaani võtmes. Ettevõttel on võimekus vajadusel lisavahendite kaasamiseks. Risk, et projekti teostamine venib või katkeb ebapiisavate finantsvahendite tõttu, on väike.	
3	Vahepealne hinnang	

2	Taotleja finantsnäitajatele ning prognoosidele tuginedes võib ettevõtte finantsvõimekust strateegia elluviimiseks pidada rahuldavaks. Omafinantseeringuks vajalikud vahendid on tagatud. Ettevõtte võimekus lisavahendite kaasamiseks on keskmine. Risk, et projekti teostamine venib või katkeb ebapiisavate finantsvahendite tõttu, on keskmine.
1	Vahepealne hinnang
0	Taotleja finantsnäitajad ning prognoosid ei tõenda ettevõtte suutlikkust tagada projekti elluviimist ettenähtud ajaperioodil. Taotleja võimekus jooksvate kulude kõrvalt projekti ja arenguplaani finantseerimiseks on madal. Omafinantseeringuks vajalikud vahendid ei ole tagatud ning täiendavate vahendite kaasamise võimekus ei ole tõendatud. On risk, et projekti teostamine võib venida või katkeda ebapiisavate finantsvahendite tõttu.

5	Arenguplaani panus ettevõtja kestlikkuse eesmärkide elluviimisesse ja projekti panus Eesti 2035 aluspõhimõtete ja sihtide saavutamisse	10%
	<p>Eesti 2035 aluspõhimõtete hoidmist ja sihtide saavutamist, tasakaalustatud regionaalset arengut, soolist võrdõiguslikkust, võrdseid võimalusi, ligipäätavust ning keskkonna- ja kliimaeesmärke toetaval moel hinnatakse järgmiste näitajatega:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tööjõu tootlikkus osakaaluna Euroopa Liidu keskmisest – projekti tulemusena kasvab ettevõttes tööjõu tootlikkus; 2) väljaspool Harjumaad loodud sisemajanduse koguprodukt elaniku kohta Euroopa Liidu 27 keskmisest - ettevõtte tegevus toimub väljaspool Harjumaad; 3) TA tegevuse kulud erasektoris - projektis tehakse tootearendust; 4) ressursitootlikkus - saadud majanduslik tulu eurodes ühe kilogrammi materjali kohta; 5) kasvuhoonegaaside netoheide CO2 ekvivalenttonnides - arendus võib olla seotud uute tehnoloogiate, kohalike ressursside, bio- ja ringmajanduse ning keskkonnasõbralike toodete ja materjalide arendamise, jäätmetekke vähendamise või kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisega; 6) soolise võrdõiguslikkuse indeks - projekt panustab soolise võrdõiguslikkuse indeksisse, kui ettevõtte töökeskkonnas ja juhtimises järgitakse naiste ja meeste võrdsuse edendamise põhimõtteid, sh töötajate värbamisel, personali arendamisel, turundustegevustes jms. Näiteks, seatakse eesmärgiks soolise tasakaalu suurendamine ettevõtte töötajate hulgas, soolise palgalõhe vähendamine ettevõttes, soodustatakse töö- ja eraelu ühitamist, luuakse nii naistele kui meestele võrdsed võimalused enese arenguks, sh koolitustel osalemiseks, töökeskkonna ja töötingimuste kujundamisel arvestatakse nii naiste kui meeste vajadustega, turundustegevustes hoidutakse soostereotüüpidest jms. 7) hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik - projekt panustab võrdsete võimaluste edendamisse, kui ettevõtte töökeskkonnas ja juhtimises järgitakse vastutustundliku ettevõtluse põhimõtteid, sh väärtustatakse mitmekesisust, võrdset kohtlemist ja kaasatust. Näiteks, soodustatakse eri vanuses, erineva emakeelega, erivajadusega inimesi kandideerima vabadele töökohtadele; töötingimuste- ja töökeskkonna kujundamisel arvestatakse ka vanemaaliste, muu emakeelega ja erivajadusega inimeste vajadustega jne. Toodete ja teenuste arendamisel analüüsitakse sihtrühma ja arvestatakse erinevatesse sotsiaalsetesse rühmadesse kuuluvate inimeste vajadustega. Turundustegevustes järgitakse võrdse kohtlemise põhimõtteid ja aidatakse kaasa mitmekesisuse ja sotsiaalse sidususe edendamisele. 8) ligipäätavuse näitaja - projekt panustab ligipäätavuse tagamisse, kui ettevõtte töökeskkonnas ja juhtimises järgitakse ligipäätavuse nõudeid ja universaalse disaini põhimõtteid. Näiteks tagatakse ligipäätav info ja kommunikatsioon, koolitatakse töötajaid vastava tehnoloogiaga seotud ligipäätavuse alal, analüüsitakse sihtrühma ja arvestatakse nende erivajadustega, luuakse töötajatele ligipäätavad lahendused, st kohandused töökeskkonnas. 	
4	Projekt on suunatud kestlikkuse eesmärkide elluviimisesse ja panustab kahte või enamasse strateegia Eesti 2035 näitajasse.	
3	Vahepealne hinnang	
2	Projekt on suunatud kestlikkuse eesmärkide elluviimisesse ja panustab vähemalt ühte strateegia Eesti 2035 näitajasse.	
1	Vahepealne hinnang	
0	Projekt ei ole suunatud kestlikkuse eesmärkide elluviimisesse ja ei panusta strateegia Eesti 2035 näitajasse.	